

La submissió lingüística i nacional de Catalunya

Víctor Alexandre

El conformisme lingüístic dels catalans davant la imposició de la llengua espanyola és inherent a la seva submissió nacional. El pas endavant cap al no-res de l'últim quart de segle, la incapacitat que hem demostrat per a donar a la llengua pròpia dels Països Catalans el mateix rang de normalitat i respecte de què gaudeix el portuguès a Portugal o el danès a Dinamarca, suposa l'acceptació covarda i servil de la superioritat que Espanya s'atorga sobre nosaltres. No pot ser de cap altra manera quan ni tan sols som capaços de tirar endavant les nostres pròpies lleis i decrets. On és, per exemple, aquell decret aprovat al Parlament per majoria d'acord amb el qual totes les pel·lícules que arribessin a Catalunya havien de comptar amb un nombre de còpies doblades al català? Quina credibilitat pot tenir un Parlament si ni ell mateix es creu les lleis que promulga? Quin respecte inspira en els ciutadans un Parlament que abdica de la seva condició? De què ens serveix dir que som una nació si quan arriba el moment de demostrar-ho en defugim les responsabilitats?

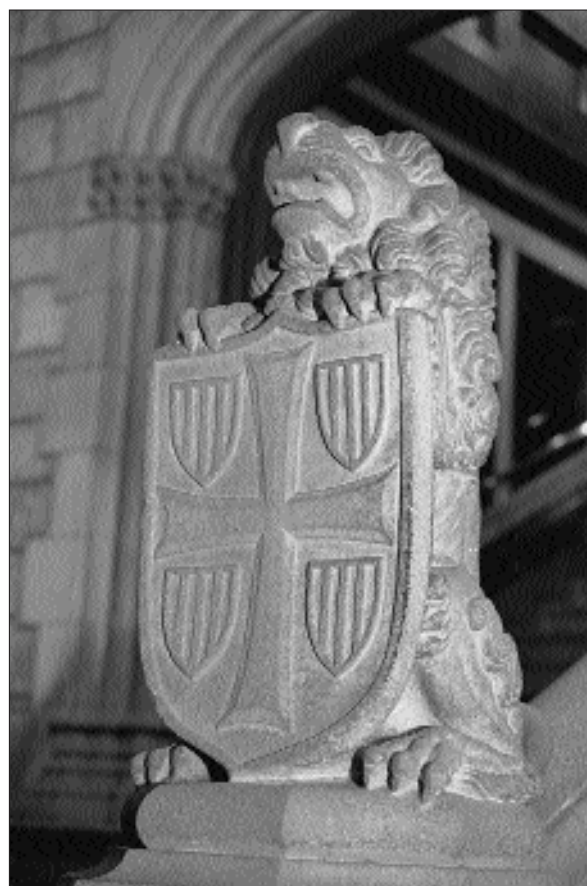
Un Parlament és la màxima institució d'un poble democràtic, és el pols d'un país. El que allí es diu reflecteix el dia a dia de la seva gent, els seus anhels i frustracions. Un Parlament tenallat per la por és en realitat un poble que ha perdut la confiança en si mateix. I aquest és el drama català: el pànic a comportar-se com una nació adulta i agafar les regnes del seu propi destí. Tot va bé quan les lleis del Parlament no ultrapassen l'àmbit domèstic, però les cames dels parlamentaris tremolen esporuguides cada cop que es dirimeix allò que se'n diu qüestions d'Estat. És per això que la derrota del Parlament de Catalunya davant les multinacionals del món cinematogràfic va significar alhora la derrota de tot el poble de Catalunya. I són precisament aquestes derrotes les que generen en els catalans un sentiment de frustració i d'impotència.

La manca de coratge dels nostres representants polítics per a agafar les regnes de la nació i conduir-la fins a la plena sobirania, les seves genuflexions i reverències al govern espanyol, són coses que ens ruboritzen. Necessitem victòries i ells justifiquen la derrota, necessitem reafirmar-nos i ells alimenten el fracàs. I això ens porta justament a l'arrel del problema. Tot el que ens passa, tot allò que ens fa mal i que ens empeny a mirar-nos contínuament el melic, constitueix un fre a la nostra evolució com a poble. Perquè, quins pobles lliures d'aquest món obren debats, promouen conferències, celebren col·loquis, organitzen congressos o discuteixen privadament sobre qui són, i sobre quin és el seu país i quina és la seva llengua? ¿Ho fan, això, els suecs, els austríacs o els portuguesos? És clar que no. I els espanyols tampoc no ho fan. Tots plegats tenen altres coses indiscutiblement més pràctiques en què pensar.

Passa el mateix en el pla individual. Qui de nosaltres ha dedicat mai cinc minuts a qüestionar la seva identitat com a persona? Qui de nosaltres dedica un temps del dia a preguntar-se si és o deixa de ser qui creu que és, i, en el supòsit que ho sigui, si és o no legítim que exerceixi el seu dret a ser? Ningú no ho fa. Ningú no ho fa perquè qui més qui menys en aquesta vida sap molt bé qui és. Els catalans, però, a força d'anar pel món sota pseudònim, sota el pseudònim d'espanyols, hem acabat oblidant la nostra autèntica identitat. No ens hem adonat que una mentida, a força de repetir-la, acaba convertint-se en veritat. Passa el mateix amb les colonitzacions dels pobles. Totes aquelles nacions que s'han apoderat d'una

altra, que l'han sotmesa a les seves lleis i costums, que li han robat la història i li han xuclat la identitat, saben molt bé a què es referia Aristòtil en la seva *Retòrica* quan deia que «com més temps es posseeix, més lícita apareix la possessió». La submissió lingüística dels catalans, per tant, és subsidiària de la seva submissió nacional a Espanya. Militarment vençuda, nacionalment sotmesa i moralment acovardida, Catalunya s'avergonyeix de la seva llengua i la lliura inconscientment al seu botxí.

És difícil, però, que hi hagi reflexió sobre un acte que es fa inconscientment. Després de tants anys de dominació, no sols Espanya troba normal —en el sentit aristotèlic— que Catalunya sigui una possessió seva, sinó que també ho accepten molts catalans. I és lògic. Així ho exigeix la perversitat de l'estratègia del dominador. Passa el

Escultura que hi ha en l'escala que duu al Saló Consell de Cent.
Foto: ORTIZ

mateix amb les víctimes de maltractaments. El gran moment de glòria de tot dominador és aquell en què la víctima accepta la seva inferioritat, ja sigui física o mental. Quan això s'esdevé, ja no hi ha camí de tornada. No n'hi ha perquè la rentada de cervell és massa profunda perquè la víctima mantingui vius els seus mecanismes de defensa. La derrota soferta, el menyspreu de què és objecte, l'agressió quotidiana... condueixen la víctima no tan sols a un estat de frustració permanent sinó a un atzucac, l'única sortida aparent del qual és l'autoodi. La víctima ignora, és clar, que l'autoodi no és mai una sortida. No s'adona que com més s'assembla al seu opressor més s'allunya de si mateixa.

Procés a una llengua: procés a un poble

Diguem-ho clar: qui té por de les paraules té por de la llibertat dels

seva actitud davant la vida. Per això juguen amb la semàntica i tergiversen el sentit de les paraules. No pot ser de cap altra manera, atès que qui no respecta el valor de les paraules tampoc no respecta els drets aliens.

El que no es pot negar és que som una nació singular. Ens passen coses que no passen en cap altre lloc del món. Coses insòlites, inversemblants, coses inimaginables en un altre país. Especialment en un país d'això que en diem Primer Món. Em refereixo al judici que l'Audiència de Tarragona va celebrar contra Lluís Arola, rector de la Universitat Rovira i Virgili, i contra Joan Igual, coordinador de les proves d'accés a l'esmentada Universitat, amb sentència, finalment, satisfactòria. Per què demanava el fiscal vuit anys d'inhabilitació professional per a aquestes dues persones? Quin delictes havien comès? Doncs un delictes gravíssim: complir respectuosament les normes

pot imaginar un procés d'aquestes característiques a Alemanya, Dinamarca, Portugal o Espanya, per exemple? Qui pot trobar estrany que la llengua pròpia de les universitats alemanyes sigui la llengua pròpia d'Alemanya? Qui pot trobar estrany que la llengua pròpia de les universitats daneses, portugueses o espanyoles coincideixi, respectivament, amb la llengua pròpia de Dinamarca, Portugal o Espanya? Ningú no ho pot trobar estrany, perquè l'alemany, el danès, el portuguès i l'espanyol són, com el seu nom indica, les llengües pròpies d'Alemanya, Dinamarca, Portugal i Espanya. Doncs bé, com també el seu nom indica, la llengua pròpia de Catalunya és el català i, per tant, el català ha de ser la llengua pròpia de les universitats catalanes.

Arribats aquí, hom pot dir: «Però l'espanyol és cooficial a Catalunya. I, a més, hi ha altres estats que també tenen més d'una llengua oficial.» Aquest raonament, però, no és correcte. És cert que hi ha estats amb més d'una llengua oficial —Canadà o Suïssa, per exemple—, però no pas nacions. I és que, a desgrat dels jacobins, una cosa són els estats i una altra les nacions. Els estats poden tenir més d'una llengua, però no pas les nacions. Cada poble té la seva llengua. És per això que Suïssa, l'Estat suís, té quatre llengües, però cadascuna és oficial només al seu territori. De fet, és justament aquest respecte mutu el que ha permès a Suïssa mantenir-se com un Estat cohesionat al llarg dels anys.

L'acusació contra els esmentats rector i coordinador universitaris deia que el dret dels alumnes a escollir la llengua està per damunt de la llei. D'acord. Aleshores, com és que un alumne portuguès no té dret a utilitzar la seva llengua en les proves d'accés a una universitat espanyola? O com és que un suís de Zuric no pot fer en alemany les proves d'accés a una universitat de Ginebra? O encara més senzill: com és que Espanya obliga els alumnes andorrans a fer en espanyol les proves d'accés a una universitat de Catalunya? Com és que un alumne de Lleida no pot fer en català les proves d'accés a una universitat de Madrid? Com és, en definitiva, que els alumnes espanyols tenen drets que els alumnes catalans i andorrans no tenen?

El drac de dos caps, de Castelldefels

altres, i qui té por de la llibertat dels altres és un enemic de la democràcia. La democràcia, això no obstant, no és un fi en si mateix, és solament un instrument per a garantir el dret a ser i què es vol ser. Tot argument que, basant-se en suposats lligams afectius o polítics, pretengui negar aquest principi, no és res més que xantatge moral.

No és estrany que el diàleg intimidi els falsos demòcrates. Els falsos demòcrates tremolen cada cop que senten paraules com autodeterminació, sobirania, independència, plebiscit, referèndum...; tremolen perquè són contràries als seus interessos i a la

del Parlament de Catalunya, unes normes fonamentades en la lletra de l'Estatut de 1978 en què es diu clarament que la llengua catalana és la llengua pròpia de Catalunya i, per tant, la llengua pròpia de les seves universitats. En altres paraules: els reglaments interns de les universitats catalanes no són fruit de capricis unilaterals, sinó que es basen en la llei de Política Lingüística aprovada pel Parlament de Catalunya. I al Parlament de Catalunya, com a tots els parlaments democràtics del món, les lleis s'aproven per majoria.

És per això que un judici com aquest no té precedents a Europa. Qui

De llengua nacional sols n'hi ha una

Que els catalans coneguem l'espanyol no és un fet natural, és la conseqüència d'uns fets polítics. De llengua natural a Catalunya sols n'hi ha una: el català, de la mateixa manera que el castellà és la llengua natural de Castella i el portuguès ho és de Portugal. Que, com a conseqüència d'uns fets polítics, Catalunya en sortís perdedora, ha convertit el castellà –com el francès al nord de Catalunya o el xinès al Tibet– en una llengua associada al poder, en la llengua que els catalans han d'utilitzar per força si volen resoldre amb celeritat els seus problemes, tant si es tracta d'un divorci com d'un judici de faltes. És per això que, després d'anys i panys al·ligonant-nos que el català no és un dret sinó una concessió, el subconscient ens traeix cada cop que parlem amb algú que, tot i entendre el català, s'expressa en espanyol. És just en aquell moment que es dispara el complex d'inferioritat que ens fa creure que som mal educats si continuem parlant en català. Però ens enganyem, no és mala educació, és por.

Sobre aquest particular, hauríem d'intentar respondre dues preguntes: 1) ¿És ben educada o mal educada la persona que, després de viure anys en un país, no parla la llengua d'aquell país?, i 2) Si no parlem en català a les persones que no el parlen, com podem esperar que arribin mai a parlar-lo?

Diuen, els qui opten per l'espanyol, que es pot ser català sense parlar català. Alguns, fins i tot, afirmen que es pot ser *molt* català sense parlar català. Però no és cert. Aquest és un altre dels paranys de l'espanyolisme, un nou element de la sibil·lina rentada de cervell de què som víctimes. N'hi ha prou que canviem els subjectes perquè li vegem el llautó: Hi ha en el món algun espanyol que no parli espanyol? Hi ha en el món algun francès que no parli francès? Naturalment que no. Paradoxalment, segons els espanyolistes, entre els quals cal incloure els catalans autoproclamats universalistes, Catalunya és diferent de la resta del món. Es diria que Catalunya sempre va en sentit contrari a la resta de la humanitat: mentre tots els pobles lliures de la Terra tenen una única identitat i una llengua pròpia, Catalunya, en canvi, ret culte permanent a l'opacitat: dues identitats, dues llengües, dos governs, dos presidents, dos himnes, dues ban-

deres, dues seleccions... Catalunya ho té tot doblat... menys el doblatge.

El conformisme lingüístic dels catalans és la conseqüència d'aquestes grans mentides repetides al llarg del temps amb la mateixa solemnitat que si es tractés de veritats metafísiques. Ens diuen que som diferents, i ens ho creiem. I el més curiós és que ens ho diuen precisament aquells que no s'estan de repetir que tots som iguals i que les diferències separen i són causa de conflictes.

Creure'ns-ho ens ha dut a l'autofòbia, a menystenir tot allò que és nostre i que ens configura, a menysprear, en definitiva, tot allò que veritablement som. Aquesta és la raó per la qual mentre l'amplitud de vocabulari en espanyol és signe de cultura, en català esdevé signe d'empobriment. Dit d'una altra manera: mentre l'ús de mots genuïns en espanyol s'associa a la riquesa lingüística, l'ús d'aquesta mena

de mots en català es considera car-rincló, propi d'algú tancat, rebuscat, provincià, allò que en termes despectius se'n diu *catalanet*.

És així com va reeixint entre els catalans la idea que com més malament parlin la seva llengua més universals seran. D'aquest baix nivell d'autoestima és d'on ve la irritant submissió amb què acceptem el nostre destí sense adonar-nos que només els inconscients somriuen camí de l'escorxadador, només els qui es menyspreen a si mateixos reverencien el seu botxí.

Si de debò volem evitar la mort de Catalunya i de la seva llengua no ens hem d'emmirallar en Espanya sinó en aquells pobles que estimen i respecten la llibertat dels altres. I això sols serà possible dotant-nos de les estructures pròpies d'un Estat, l'únic estatus jurídic que, d'acord amb les regles del joc internacional, garanteix avui dia el respecte i la llibertat dels pobles. ♦

Llengua Nacional

La revista de llengua catalana per excel·lència

Subscriuiu-vos-hi, feu-vos-en socis

